INTERPELLATION
2022-11-15

RS 2022-0821
Interpellation
2022:28

Moderaterna

Interpellation av Irene Svenonius (M) om Den framtida tillgängligheten i primärvården

Region Stockholm har de senaste åren gjort historiska satsningar på primärvården, långt mer än någon annan region kunnat göra i Sverige. Det har varit viktigt och riktigt. Jag beklagar att pandemin 2020-2022 kom att de facto påverka takten i reformarbetet med att stärka länets vårdcentraler ytterligare. Det är med väl fungerande vårdcentraler som är tillgängliga för sina listade patienter för såväl akuta som planerade vårdbesök, och konsultationer via telefon, chatt eller video, som sjuka ges en trygg nära vård och fler patienter ges vård på rätt vårdnivå.

Vårdcentralerna i Stockholm kännetecknas av stor valfrihet för invånarna och god tillgänglighet, vilket framgår av Sveriges Kommuner och Regioners väntetidsstatisk mätt utifrån medicinsk bedömning inom 3 dagar. Dock har regionens tidigare majoritet haft ännu högre ambitioner, inte minst när det gäller tillgängligheten för planerad vård och att patienter i högre utsträckning få träffa sin fasta husläkare.

De senaste åren har husläkarverksamhetens avtal utvecklats och reformerats i enlighet med den beslutade primärvårdsstrategin; den faktiska och upplevda tillgängligheten ska förbättras, vården ska kunna ges platsoberoende, dvs vara digifysisk, och alla som vill ska kunna få en fast patientansvarig läkarkontakt. Tydliga incitament att öppna och bedriva vårdcentraler runt om i länet genom ett nytt förfrågningsunderlag har lett till att antalet vårdcentraler i Region Stockholm exklusive Norrtälje har ökat från 207 år 2019 till i skrivande stund 231. Vi vet också att fler är på väg att öppna. Tyvärr verkar denna positiva trend med fler vårdcentraler och därmed utökat utbud som kan kapa väntetider få ett abrupt slut med det nya vänsterminoritetsstyret. Jag är djupt orolig för att mottagningar i stället i högre grad riskerar välja att avsluta sina avtal med Region Stockholm.

När den nya vänsterminoriteten nu presenterat sitt förslag till budget för 2023 framgår med all tydlighet att såväl nytänkande, som innovation genom t ex digitala lösningar och valfrihet för länets invånare i praktiken inte längre är prioriterat.

Av budgetförslaget kan utläsas att passiv listning ska införas, det vill säga tvångslistning till närmaste vårdcentral av invånare som valt att inte lista sig, vilket riskerar få negativa effekter på flera plan. Förutom det uppenbara att regionen tvångstilldelar invånare en vårdcentral utan dennes egentliga vilja, så innebär det också att en betydande summa av primärvårdens resurser kommer att gå till vårdcentraler som inte kommer ta emot fler

patienter än tidigare, bara få fast ersättning. Det är inget orimligt antagande att olistade patienter i hög grad utgör bland de friskaste och som söker primärvård mer sällan. Ur ett etableringsperspektiv utgör passiv listning också ett hinder, då det är mycket svårt att arbeta upp en ny patientstock för en nyöppnad mottagning. Den passiva listningen gynnar de redan etablerade aktörerna, inte sällan de många vårdcentraler som drivs i regionens regi. I regioner som infört passiv listning inom primärvården påpekas ofta att de patienter som inte gör något aktivt val fördelas ojämlikt. Vid uppstart av en ny mottagning finns stora risker att patienter överhuvudtaget inte blir listade hos den nystartade vårdgivaren.

Jag ser också stora risker med att den nya minoriteten abrupt vill ta bort den så kalla inomlänsersättningen för digitala besök, samt förändra videobesöksersättningen. Idag har flera, tidigare så kallade nätläkare, etablerat sig i Stockholms län och arbetar enligt samma regelverk inom nuvarande vårdval husläkarmottagning med basal hemsjukvård, som vilken annan vårdgivare som bedriver vårdcentral som helst. De har öppnat fysiska mottagningar runt om i länet och erbjuder den digifysiska vård regionen eftersträvat. Enorma summor, som regionen tidigare tvingats betala för den så kallade utomlänstaxan via andra regioner, har kunnat sparats in. Att inomlänstaxan för den digitala vården behöver ses över i framtiden råder ingen tvekan om, men det finns trots allt en rimlighet i att en vårdgivare som tar emot en patient, oavsett om det sker fysiskt eller digitalt, där denne inte är listad ges ersättning för vårdbesöket. Detta eftersom vårdcentralen inte erhållit någon fast ersättning.

Det finns stora risker med vänsterminoritetens resonemang. Den mest uppenbara är att befintliga vårdgivare återgår till att fakturera på utomlänsersättningen igen. Vi pratar om 500 kronor per besök, som regionen snällt måste betala, utan att varken kunna ställa krav, granska eller följa upp. Patientlagen stipulerar patientens valfrihet i hela landet, vilket gör att vi aldrig kommer kunna hindra patienter ifrån att söka vård via utomlänstaxan såväl som vårdgivare att kunna erbjuda denna var som helst i landet. En befintlig vårdgivare kan alltså när som välja att flytta sin digitala vård till annat län.

Med anledning av ovanstående vill jag därför ställa följande frågor till ansvarigt regionråd,

1. Anser ansvarigt regionråd att principen om vård efter behov tillgodoses, när 9% av den friskaste befolkningen tvångsansluts till vårdcentraler och stora resurser därmed går till vårdcentraler som inte kommer ta emot fler patienter?

2. Hur stor andel av minoritetens budgetsatsning om 323 miljoner kronor till vårdcentralerna kommer gå till att tvångsansluta den olistade befolkningen till närmast belägna vårdcentral.

3. Hur ska urval ske till vilka vårdcentraler olistade länsbor ska tvångsanslutas?

4. Hur avser ansvarigt regionråd kunna verka för öppnandet av fler vårdcentraler, när styret kraftigt försvårar öppnandet av nya vårdcentraler genom att tvångslista patienter på redan befintliga vårdcentraler?

5. Hur ser ansvarigt regionråd på den uppenbara risk som finns att vårdgivare börjar fakturera digitala besök på utomlänstaxan igen, när den digitala inomlänsersättningen föreslås tas bort och de ökade kostnader det medför för skattebetalarna?

6. Hur tycker ansvarigt regionråd att tillgängligheten för Region Stockholms invånare förbättras, när möjligheten till digitala besök försämras avsevärt, vilket leder till att fler fysiska besök också för lätta åkommor kommer behöva ske?

Irene Svenonius
Moderaterna